

ontslagmanagement.be

Case management en ontslagmanagement in algemene en psychiatrische ziekenhuizen

Prof. Dr. Philip Moons
Eva Goossens

Centrum voor Ziekenhuis- en Verplegingswetenschap
KU Leuven

ontslagmanagement.be

Wat is case management ?

- Management: besturen, managen
- Case: een geval, een welbepaalde patiënt met welbepaalde gezondheidsproblemen

ontslagmanagement.be

Case management

- Organisatie van een samenhangend hulppakket
- Rond een bepaalde, meestal complexe hulpvraag van een patiënt
 - complexe of continuïteitsproblematiek
- Coördinatie en afstemming van hulp
 - bij gelijktijdige hulpverlening van verschillende disciplines of voorzieningen
 - continuïteit van hulp als die in verschillende periodes plaatsvindt

(Van Riet & Wouters, 1996; Goudriaan, 1989)

ontslagmanagement.be

Ontstaan: USA

- Alternatief voor institutionele zorg
 - toename zorgafhankelijke personen
 - daling chronische bedden
 - beperking budgetten
- Inflexibiliteit, gebrek aan coördinatie, fragmentatie, duplicatie van zorg, toegenomen specialisatie
- Behoeftte aan kwaliteitsgerichte zorg, professionalisering van verpleegkunde, holistische benadering, emancipatie van de patiënt

kosten

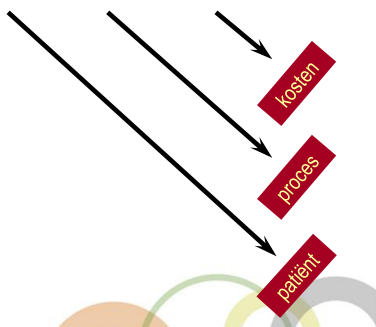
proces

patiënt

ontslagmanagement.be

Case management

ontslagmanagement.be

Case management in België

ontslagmanagement.be

Patiënt-gerichte doelen

- Behoud of bevordering van gezondheidstoestand
- Reductie van niet-ingevulde gezondheidsbehoeften
- Vermijden van onnodige hospitalisaties en vroegtijdige institutionalisering
- Bevordering van kwaliteit van leven
- Aanpassingen aan gewijzigde gezondheidsstatus
- Verhoging therapietrouw

ontslagmanagement.be

Proces-gerichte doelen

- Continuïteit van zorgen door efficiënte coördinatie
- Verhoging van de kwaliteit van zorg
- Verminderde fragmentatie van zorg
- Verbinden van ziekenhuiszorg met thuiszorg
- Verbetering van thuiszorg na ontslag uit het ziekenhuis

ontslagmanagement.be

Kosten-gerichte doelen

- Bevorderen van efficiënt gebruik van middelen
- Substitutie van institutionele zorgverlening door thuisgezondheidszorg

ontslagmanagement.be

Doelpopulatie

- Intensief gebruik van gezondheidsdiensten
- Chronisch herhaalde opnames in ziekenhuizen
- Socio-economische risicofactoren
- Grote patiëntengroepen.

Vb: kwetsbare bejaarden, thuislozen, geesteszieken, AIDS-patiënten, transplantatiepatiënten,.....

ontslagmanagement.be

Principes van case management

- Episode-gebaseerde benadering
- Continuïteit van zorg
- Gebruik van case manager-patiënt relatie
- Patiënt-gerichte benadering
- Dosereren van ondersteuning en structuur
- Bevorderen van zelfzorg
- Holistische zorgverlening

ontslagmanagement.be

Systemen van case management

- Makelaarsysteem
- Dienstensysteem
- Managed care systeem
- Klinisch systeem
- Rehabilitatiesysteem

ontslagmanagement.be

Proces van case management

- Screening/identificatie
- Assessment
- Planning
- Uitvoering
- Evaluatie/monitoring

ontslagmanagement.be

Wie is case manager?

- Afhankelijk van de rollen die de case manager dient te vervullen.
- Afhankelijk van de doelen die voorop gesteld worden.
- Case manager is een functie en kan niet geclaimd worden door een bepaalde beroepsgroep.
 - Verpleegkundigen
 - Maatschappelijk werkers
 - Advanced Practice Nurses

ontslagmanagement.be

Case management projecten in België

- **1993-1996:** Case management bij 104 psycho-geriatrische patiënten (extramuraal)
- **1996-1998:** Case management in 22 Belgische ziekenhuizen bij 335 hoog-risico bejaarden (transmuraal)
- **1996-1997:** Case management in de thuiszorg bij 44 hoog-risico bejaarden (extramuraal)
- **1998-1999:** Ontslagmanagement in 108 Belgische ziekenhuizen (intramuraal)
- **1998-2001:** Ontslagmanagement in 38 psychiatrische ziekenhuizen (intramuraal)

ontslagmanagement.be

Wat is ontslagmanagement ?

ontslag management.be

- Het gebruik van de methodiek van case management in de ontslagvoorbereiding van een patiënt uit het ziekenhuis

ontslagmanagement.be

Definitie ontslagmanagement

ontslag management.be

Ontslagmanagement omvat de [voorbereiding van het ontslag](#) uit het ziekenhuis bij patiënten met een [risico op bemoeilijkt ontslag en/of fundamenteel herval](#) na ontslag, met als doel om fundamenteel herval na ontslag te voorkomen.

Dit kan gerealiseerd worden door [vanaf de opname](#) in het ziekenhuis een kwaliteitsvolle verwijzing naar een aangepast thuis- of thuisvervangend milieu voor te bereiden en de [zorgcontinuïteit](#) in het algemeen te bevorderen.

Hiervoor dienen [interdisciplinaire samenwerkingsprocessen](#) in het ziekenhuis te worden uitgewerkt, alsook tussen het ziekenhuis en de extramurale structuren.

Goossens E. et al. (2010) Ontslagmanagement in de psychiatrische ziekenhuizen: Eindrapport 2009.

ontslagmanagement.be

Ontslagmanagement anno 2012

ontslag management.be

- Structurele financiering
 - G-diensten in AZ (KB van 5/4/2002)
 - Geïsoleerde G-diensten (KB van 1/7/2005)
- Pilotproject (jaarlijkse contracten)
 - Sp-diensten (>80 bedden)
 - A-diensten

ontslagmanagement.be

Effectiviteit van ontslagmanagement

- In algemene ziekenhuizen
- In psychiatrische ziekenhuizen

ontslagmanagement.be

Effectiviteit van ontslagmanagement

... in de reductie van heropnames in ziekenhuizen en institutionalisering in rustoorden/RVT's

356 geriatrie patiënten:
ontslagmanagement

469 geriatrie patiënten:
standaard ontslagvoorbereiding

Acta Hospitalia 1999;39(4):45-56

ontslagmanagement.be

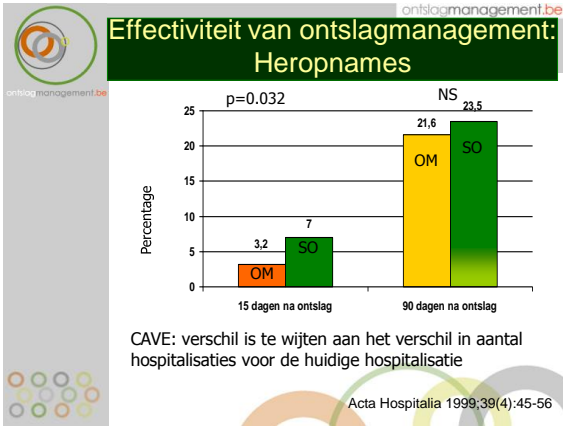
Effectiviteit van ontslagmanagement

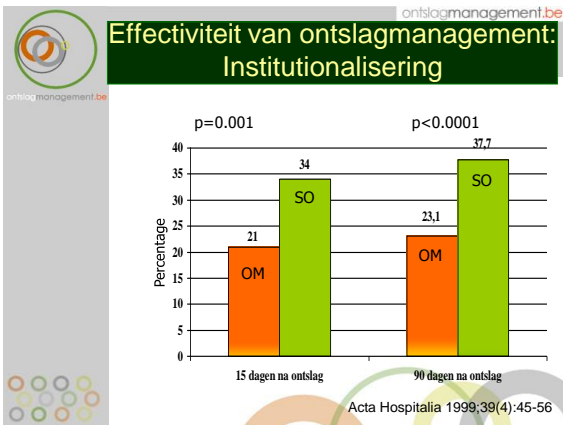
Group	Huis (%)	ROB/RVT (%)
OM (Ontslagmanagement)	74	22
SO (Standaard ontslagvoorbereiding)	62	32

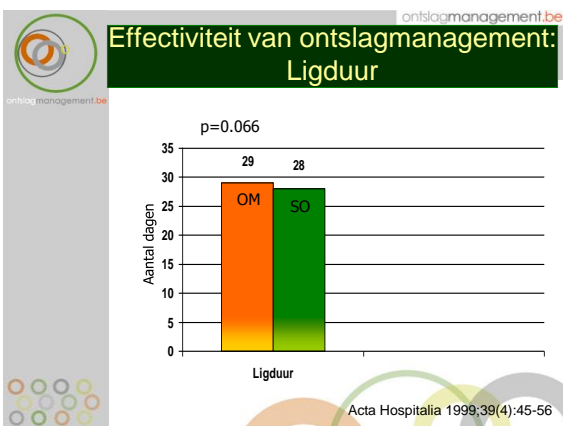
p=0.016

OM: Ontslagmanagement
SO: Standaard ontslagvoorbereiding

Acta Hospitalia 1999;39(4):45-56

ontslagmanagement.be

Effectiviteit van ontslagmanagement

- In algemene ziekenhuizen
- In psychiatrische ziekenhuizen

ontslagmanagement.be

Effectiviteit van ontslagmanagement

... in de reductie van heropnames in eigen ziekenhuis en institutionalisering (bv. BeWo)

749 psychiatrische patiënten:
ontslagmanagement (1/1999 - 8/2000)

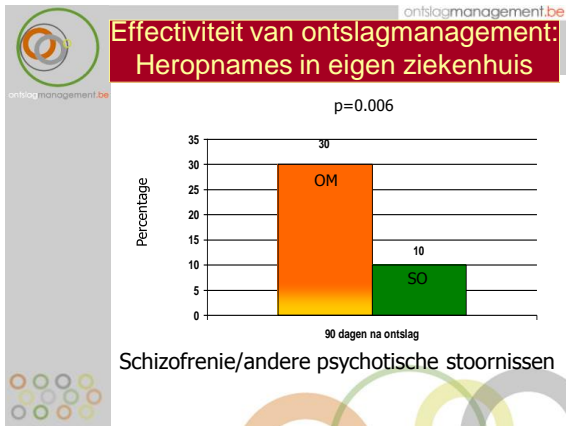
↕

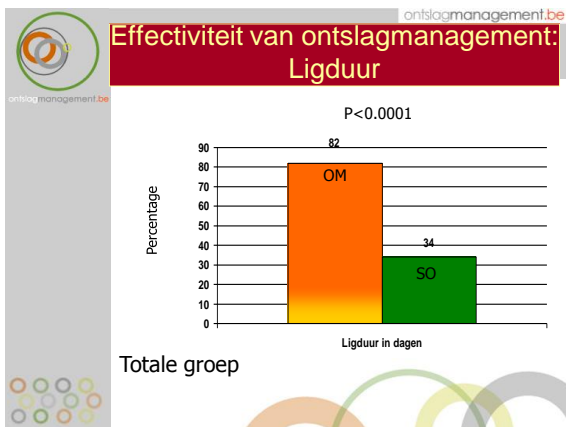
1560 psychiatrische patiënten:
MPG (1/1998 - 9/1998)

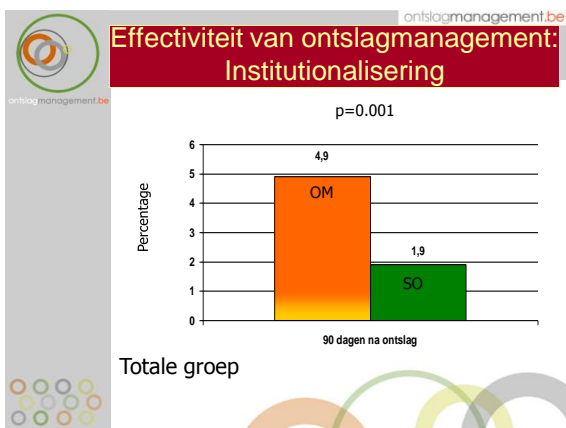
ontslagmanagement.be

Effectiviteit van ontslagmanagement: Heropnames in eigen ziekenhuis

Stoornis	OM (%)	SO (%)
Stemmingsstoornissen	21	13
Aan een middel gebonden stoornis	18	11
Persoonlijkheidsstoornissen	16	11

ontslagmanagement.be

ontslagmanagement.be

Conclusie

- Case management is:
 - Geïntegreerd klinisch zorgproces
 - Meer dan alleen ontslag regelen
 - Interdisciplinair
 - Gecoördineerd door case manager
 - In verschillende settings: zowel intra-, extra- als transmuraal
- Ontslagmanagement is:
 - Gebruik van de methodiek van case management in de voorbereiding van het ontslag van een patiënt
